

KONGELIG RESOLUSJON

Klima- og miljødepartementet

Ref.nr.:

Statsråd: Sveinung Rotevatn

Saksnr.:

Dato: 23. juni 2021

Forskrift om vern av Rauerfjorden marine verneområde

1. INNLEDNING

Klima- og miljødepartementet legger med dette frem forslag om opprettelse av Rauerfjorden marine verneområde, Fredrikstad kommune, Viken fylke. Verneforslaget omfatter et sjøareal på ca. 30,8 km². Privat grunn omfattes av forslaget, men i beskjeden grad.

Rauerfjorden foreslås vernet som marint verneområde med hjemmel i naturmangfoldloven § 39. Det foreslåtte verneområdet tilfredsstiller vilkårene i § 39 bokstavene a, b, c, e, f og g, da det:

- a) inneholder særegne eller representative økosystemer og som er uten tyngre naturinngrep
- b) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur
- c) representerer en bestemt type natur
- e) utgjør en spesiell geologisk forekomst
- f) har særskilt naturvitenskapelig verdi
- g) har særskilt betydning som økologisk funksjonsområde for en eller flere bestemte arter

Vern av det foreslåtte området bidrar til å oppfylle nasjonale og internasjonale mål og forpliktelser, jf. naturmangfoldloven § 46. Vern av området vil bidra til å oppfylle følgende nasjonale mål under resultatområdet Naturmangfold, jf. Prop. 1 S (2020-2021) for Klima- og miljødepartementet: "Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende

generasjoner". Vern vil også bidra til de nasjonale målene om bevaring av økosystemer og arter og naturtyper.

Videre vil vern av området bidra i gjennomføringen av internasjonale mål knyttet til marint vern, bl.a. FNs bærekraftsmål, og under Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) og Konvensjonen om bevaring av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren (OSPAR). Etter vedtatt vern vil marine verneområder etter naturmangfoldloven bli rapportert til OSPARs liste over «Marine protected areas».

Det foreslåtte verneområdet skal videre bidra til å nå de lovfestede målene for områdevern i naturmangfoldloven § 33, herunder mål knyttet til:

- a) variasjonsbredden i naturtyper og landskap.
- b) arter og genetisk mangfold.
- d) større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv
- h) referanseområder for å følge utviklingen i naturen.

Verneforslaget er utarbeidet i henhold til reglene i naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen. Verneprosessen er også gjennomført i samsvar med rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven og etter forvaltningsloven. Prosessen har vært inkluderende. Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser, og verneforslaget er i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området.

2. NÆRMERE OM OMRÅDET

Det foreslåtte området ligger i Fredrikstad kommune, Viken fylke. Området grenser i sør til Ytre Hvaler nasjonalpark, i tillegg til det foreslåtte Teineholmen naturreservat i nord, og disse områdene vil samlet utgjøre et større sammenhengende vernet område i sjø. Verneforslaget omfattes av kystsonen i Fredrikstad (kommunedelplan 2011-23). I kystsonen er området satt av til «Bruk og vern av sjø, vassdrag, strandsone» med flere hensynssoner.

2.1. Naturforhold og verneverdier

Det foreslåtte verneområdet har særlig verdi som et åpent fjordområde med bl.a. en særpreget geologi og artssammensetning. Av formålsbestemmelsen i verneforskriften for Rauerfjorden marine verneområde fremgår det at formålet med vernet blant annet er å ta vare på helheten og de økologiske funksjonene i et relativt uberørt åpent fjordområde i overgangssonen mellom det geologiske Oslo-feltet og grunnfjellsområdene i sørøstlige Norge, med spesielle naturtyper som intakte dype bløtbunner, en grunn opprevet fjellrygg med spesielle bergarter, samt et rikt plante- og dyreliv og et viktig næringsøkområde for fugler.

Området er preget av den baltiske strømmen som kommer fra Østersjøen med relativt lav saltholdighet. Denne har stor innvirkning på vannmassene i Rauerfjorden og fører til store temperatursvingninger gjennom året. Rauerfjorden ligger i et område som har de største temperatursvingningene i noe norsk farvann.

Kartlegging og modellering viser at området er preget av fjell og stein/blokker, trolig bestående av de samme bergarter som Søsterøyene, Missingene og Rauer (lavabergarten rombeporfyrkonglomerat), som har en skarp, opprevet og kompleks struktur. Området er variert, med relativt grunne hardbunnsområder med mindre lommer bløtbunn. Utenfor Rauer er det spesielle forhold med grunne eksponerte områder. Også sjøområder ved Missingene er utsatt for mye vind og bølger. Øst for Rauer er forholdene roligere, og her finner vi også dypere områder med mudderbunn.

Selve Rauerfjorden har variert topografi, dybde-, strøm- og bunnforhold, med hardbunn, bløtbunn og morene. Forkastningssonen mellom «Oslofeltet» (rombeporfyrkonglomerat på Rauer) og grunnfjellet går langs Rauerfjorden. Topografien preges av en dypere renne på ca. 100-120 m. I dyprennen er det et spesielt dyreliv, særlig på mudderbunn, men også på hardbunn.

Bergskjell *Acestaa excavata* er en god indikator på strømharde steder med intakt klippe-hardbunn. Arten er her stedvis påvist i store mengder. Forekomsten av ikke-revdannende koraller og andre skjøre bunnlevende organismer i området er unik. Funn av sjøfjær *Funiculina quadrangularis* indikerer trålfrie områder med lang kontinuitet på fine sedimenter, ofte med et verdifullt biologisk mangfold. Det er funnet en anemoneart som sannsynligvis er ny for vitenskapen. Det er i nyere tid ikke påvist levende revdannende koraller i Rauerfjorden,

Området er viktig for sjøfugl, spesielt de grunne sjøområdene rundt Rauer og sørover langs undervannsfjellryggen mot Struten er viktige næringssøkområder, særlig om vinteren.

2.2. Andre interesser knyttet til det foreslåtte verneområdet

Inngrepsstatus

Området er uten større inngrep. Det er noen få mindre brygger på fastlandet langs Garntangen og Engelsvikøya. På Rauer er bukta med havneanlegget utelatt fra verneforslaget. En kjenner ikke til andre inngrep på Rauer som berører strandsonen eller sjøbunnen i det foreslåtte verneområdet. Det er to kabler og en rørledning som krysser Rauerfjorden, disse er vist på sjøkart over området. Tidligere var Rauerfjorden et militært område med spesielle restriksjoner. Utover dette finnes det enkelte lykter og staker som sikrer farleden.

Akvakultur

Potensialet for akvakultur i området er begrenset, både for dyrking av skalldyr og matfiskoppdrett. Årsakene er veterinære avstandskrav, ferdsel og naturgitte forhold. Akvakultur har derfor heller ikke vært tatt opp som noe tema i høringen.

Det er ingen matfiskkonsesjoner for laks eller ørret i området. Isvintre og store årstidsvariasjoner i sjøtemperatur gjør at Fiskeridirektoratet ikke har anbefalt merdbasert oppdrett av laks og ørret i Rauerfjorden. Nærheten til viktige laksevassdrag som Glomma og Enningdalselva (nasjonalt laksevassdrag), samt viktige sjøørretbekker, bidrar til at det heller ikke anbefales oppdrett av laks og sjøørret på Skagerrakkysten. Utslipp av næringssalter til området og eutrofieringssituasjonen i Ytre Oslofjord tilsier at det av forurensningshensyn heller ikke bør gis tillatelse til akvakultur.

En relativt høy biologisk produksjon i området tilsier at det er et potensial for skjell dyrking, men områdets utsatte beliggenhet mot vind, bølger og strøm gjør at det er få aktuelle lokaliteter. Skjellanlegg vil også kreve forankring i sjøbunnen og medføre opphopning av avfall (døde skjell). I Rauerfjorden søkte Nordic Shell Holding om utplassering av åtte blåskjellanlegg i 2005. Søknaden ble avslått av Fiskeridirektoratet.

Det er ikke gitt noen havbeitekonsesjoner.

Fiskerivirksomhet

Karakteristisk for Ytre Oslofjord og Bohuslänkysten er et fortsatt levende fiskerimiljø som utøver pelagisk fiske etter sild og brisling med not og makrell med drivgarn. Området har i dag likevel en begrenset betydning for kommersielt fiske.

De grunne områdene var tidligere gode fiskeplasser for bl.a. torsk, sei, lyr m.fl. Bestandene av hvitfisk er sterkt redusert de senere årene. Disse artene har små bestander i Oslofjorden i dag, men dersom de tar seg opp igjen, vil trolig fiske med garn igjen bli aktuelt. I tillegg er det et betydelig fritidsfiske med stang og snøre.

Fra 15. juni 2019 innførte Fiskeridirektoratet forbud mot all fiske etter torsk i hele Oslofjorden. Dette inkluderer de foreslåtte verneområdene. Det er også innført forbud mot alt fiske i mindre gyteområder, men disse ligger utenfor verneforslagene. Forbudene er innført for at torskebestanden skal bygge seg opp igjen.

Sild har tidligere gytt på hardbunnsområdene ved Rauer, Missingene og langs vestsiden av Hvaler. Hummer og andre skalldyr har også viktige leve- og gyteområder her. Pga. gyting og tilførsler av egg og larver med den Baltiske kyststrømmen, er hele området et oppvekstområde for en del arter. Gunstige næringsforhold er også viktig i denne sammenheng.

Fiske etter sjøkreps utøves i dag i hovedsak med teiner. Det er et utstrakt teinefiske etter hummer og krabbe, både som næringsfiske og fritidsfiske. Både reke- og sjøkrepsbestandene i det indre Skagerrak har vært stabile i en årrekke. Hummerbestanden antas å være bedre i dette området enn ellers på deler av Østfoldkysten. Deler av området, det vil si Rauerfjorden på innsiden av Rauer, er også omfattet av et fredningsområde for hummer, jf. forskrift 6. juli 2006 nr. 883 om fredningsområder for hummer. I dette området er det kun tillatt å fiske med håndsnøre, fiskestang, juksa, dorg eller snurpenot. Fisket etter den stedege leppefisker er dermed heller ikke tillatt i denne delen av Rauerfjorden.

Ålefiske var tidligere utbredt med ruser og teiner på grunt farvann. Fisket ble regulert i 2009, med et generelt forbud mot ålefangst fra 2010. Fiske etter leppefisk er nytt som følge etterspørsel fra lakseoppdrettere for å bekjempe lakselus med leppefisk.

Langs Østfoldkysten er det også et betydelig fiske etter reker med bunntål. Også sjøkreps kan høstes med bunntål. I denne delen av Skagerak er det etter fiskeriregelverket kun tillatt med tråling etter reker på dyp større enn 60 meter. Et korallområde i den nordøstre delen av det foreslåtte verneområdet er beskyttet mot «bruk av redskap som slepes under fiske, samt garn, line og teine», jf. forskrift 8. januar 2016 nr. 8 om beskyttelse av korallrev mot ødeleggelse som følge av fiskeriaktivitet. Foreslått avgrensning, gjeldende generelle tråleforbud på mer enn 60 meters dyp, det nevnte beskyttede korallområdet i selve Rauerfjorden og fredningsområdet for hummer, gjør at det ikke inngår større områder aktuelle for tråldrag i verneforslaget.

Forsvarets virksomhet

Forsvaret har militære installasjoner på Rauer. Ytre deler av verneforslaget overlapper med en del av et større skyte- og øvingsfelt i Ytre Oslofjord. Store deler av dette feltet overlapper for øvrig også med Ytre Hvaler nasjonalpark, Færder nasjonalpark, Eldøya-Sletter landskapsvernområde og fem naturreservater på Rauerøya. Feltet er etablert for skyting med kanoner/torpedoer. Forsvarsbygg uttalte i sitt hørings svar at Rauøy er et aktivt og viktig øvingsområde for Forsvaret.

Friluftsliv, fritidsfiske m.m.

Østfoldkysten er hyppig benyttet til friluftsliv både til lands og til vanns. Fritidsbåttrafikken er stor, ikke minst på grunn av et stort antall fritidsboliger i regionen. Området er også et «gjennomfartsområde» til og fra den svenske vestkysten. Det er kun et fåtall enkle brygger i det aktuelle området og ingen småbåthavner. Øya Søndre Missingen, som er omkranset av og grenser til det foreslåtte marine verneområdet, er en populær naturhavn og sikret friluftslivsområde. Store deler er vernet som naturreservat, med ferdselsforbud i perioden 15. april – 15. juli.

Fritidsdykking er utbredt aktivitet i verneområdet. Fritidsfiske har vært utbredt i området, men reduksjon i fiskebestandene har redusert denne aktiviteten noe. Som nevnt er det innført restriksjoner på alt fiske etter torsk i Oslofjorden, dette omfatter også fritidsfiske.

Skipstrafikk, farleder og nødhavner

Det er flere bi-leder gjennom området. En går i retning nord/sør gjennom Rauerfjorden, og tre krysser området øst/vest sør for Rauer. Det er ingen hovedleder i området. Engelsviken fiskerihavn ligger i umiddelbar nærhet, men omfattes ikke av forslaget. Nødhavner er steder hvor skip i nød kan gjennomføre tiltak for å stabilisere skipets tilstand, for å ivareta sjøsikkerhet, og for å sikre liv, helse og miljø. Det er en slik nødhavn i verneområdet, vest av Rauerkalven.

Forskning

Området har betydning for forskning og undervisning bl.a. ved Universitetet i Oslo og har i lang tid vært benyttet til undersøkelser av «historiske fiskeforekomster», fastsittende alger og bunndyr. Fra svensk side har Sven Lovén centrum för marina vetenskaper, Göteborgs universitet (tidligere Tjärnö marinbiologiska laboratorium) gjennomført undersøkelser blant annet i dyppartiene i Rauerfjorden og i Ytre Hvaler nasjonalpark. Veslekalven ved Rauer er en referanselokalitet for fastsittende alger, med data fra Ove Sundenes' undersøkelser 1940-52, som er gjentatt i nyere tid (Rueness & Fredriksen 1989-91).

3. VERNEPROSESSEN

3.1. Bakgrunn

Det foreslåtte marine verneområdet Rauerfjorden utgjør nordre del av området Østfold, som var blant de 36 kandidatområdene for marint vern som ble utpekt i tilrådninger fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. Utvalget var bredt sammensatt og ble nedsatt av Klima- og miljødepartementet (daværende Miljøverndepartementet) i samråd med Nærings- og fiskeridepartementet (daværende Fiskeridepartementet) og Olje- og energidepartementet i 2001. På bakgrunn av bl.a. analyse av utbredelsen til bunnlevende marine arter ble kysten delt inn i tre biogeografiske regioner. Potensielle områder ble delt inn i seks kategorier. Utvalget vektla at det skulle velges ut områder fra hver av de seks kategoriene innen hver av de tre biogeografiske regionene. Utvalgte pekte på at det vil ta mange år før en har god oversikt over det biologiske mangfoldet i våre marine områder, og la til grunn at det er kjent at det er en sammenheng mellom forekomst av planter og dyr og bunnforholdene generelt. Ulike organismer finnes på mudderbunn, sandbunn, stein- og grusbunn og fjellbunn. Andre fysiske miljøforhold, som lys, dyp, saltholdighet og havstrømmer, spiller også avgjørende roller for forekomst og utbredelse av arter.

Utvalget ga sin endelige tilråding i 2004. Utvalget vurderte at de 36 områdene til sammen representerte et godt og balansert utvalg av undersjøisk natur fra kysten og skjærgården. Ved utvelgelse ble særegenhet og representativitet sett i forhold til regioner og kyststrekninger vektlagt. Det ble også vektlagt at områdene skulle være lite påvirket og at de kunne tjene som referanseområder for forskning og overvåking.

3.2. Kunngjøring og oppstart

Klima- og miljødepartementet ga 28. mars 2014 oppdrag til Miljødirektoratet om oppstart av verneprosess for Rauerfjorden. Miljødirektoratet ga oppdrag til daværende Fylkesmannen i Østfold 11. april 2014. Det ble lagt opp til en ordinær verneprosess etter naturmangfoldloven, som starter med at fylkesmennene utarbeider verneforslag. Det ble forutsatt at fylkesmennene sørger for at arbeidet skjer med god lokal medvirkning og forankring.

Oppstart av arbeidet ble annonsert i Fredrikstad Blad 17. januar 2015, og plandokumenter og kart ble lagt ut på Fylkesmannens hjemmesider. Det ble også avholdt møter med Fiskeridirektoratet og lokale fiskere. I arbeidet med verneforslaget etter første oppstartsmelding og frem mot høringen, ble grensen justert i enkelte områder mot land og det ble gjort en forenkling og utretting av grensen enkelte steder i sjøen. Grensen ble justert til å følge strandkanten flere steder. Det ble i denne forbindelse også gjennomført en ny runde med innspill kommunen og grunneiere.

3.3. Høring

Verneforslaget ble 29. mai 2018 sendt på høring til berørte grunneiere, samt følgende nasjonale, regionale og lokale instanser:

Fredrikstad kommune, Forsvarsbygg, Fiskeridirektoratet region Sør, Kystverket, Oljedirektoratet, Riksantikvaren, Kartverket, NIVA, Havforskningsinstituttet avd. Flødevigen, Østfold fylkeskommune, Ytre Hvaler nasjonalparkstyre, Landbruksdirektoratet, Riksantikvaren, Direktoratet for mineralforvaltning, Statens kartverk, Statens navnekonulent, Univ. i Oslo, Forsvarsbygg, Luftfartstilsynet, AVINOR AS, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statkraft SF, Statnett SF, Universitetet i Oslo, KNBF, Norges fiskarlag, Fiskerlaget sør, Østfold fiskerlag, Oslofjordens Friluftsråd, Den Norske Turistforening, Nedre Glomma, Naturvernforbundet i Sarpsborg, Naturvernforbundet i Østfold, NJFF Østfold, NOF Østfold, Østfold Botaniske forening, Østfold Entomologisk forening, Fortum distribusjon AS, Hafslund Nett AS, Hafslund ASA, Østfold Energi, Norges naturvernforbund, Norges Jeger – og fiskerforbund, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Norsk Botanisk Forening v/Naturhistorisk Museum, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, SABIMA og Oslofjordens båteierunion

Det kom inn totalt 18 høringsuttalelser. Følgende instanser hadde ingen merknader: Hafslund Nett AS, Forum for natur og friluftsliv i Østfold, Riksantikvaren, Språkrådet, Direktoratet for Mineralforvaltning og Norges vassdrags- og energidirektorat.

I det følgende omtales noen sentrale temaer og innspill knyttet til høringen.

Vern og verneform

Forslaget om vern av Rauerfjorden ble sendt på høring sammen med forslag om vern av Teineholmen. Høringen skisserte to alternative former for vern av disse områdene:

- Vern av Rauerfjorden som marint verneområde, jf. naturmangfoldloven § 39 og Teineholmen som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37
- Vern av Rauerfjorden og Teineholmen gjennom utvidelse av Ytre Hvaler nasjonalpark, jf. naturmangfoldloven § 35

Fredrikstad kommune er positive til at området foreslås vernet for å sikre viktige naturtyper og naturmangfoldet generelt. De foreslår at Rauerfjorden vernes som en del av en utvidet nasjonalpark da dette vil gi en mer helhetlig forvaltning av områder med like naturtyper.

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre er positiv til at området vernes slik at naturverdiene i et større sammenhengende marint miljø sikres for fremtiden og støtter forslaget om utvidelse av nasjonalparken. De ønsker å ta ansvaret for forvaltningen av området og forventer at ressursene til oppsyn og forvaltning øker som følge av større vernet areal.

Østfold fylkeskommune støtter forslaget om vern av Rauerfjorden. De anbefaler at dette skjer gjennom en utvidelse av Ytre Hvaler nasjonalpark.

Fiskeridirektoratet region Sør mener området bør vernes som marint verneområde.

Naturvernforbundet i Østfold er positive til et foreslått vern i Rauerfjorden og anbefaler et marint verneområde da de mener dette vil gi et strengere vern.

Østfold fiskerlag mener området må beskyttes som marint verneområde og ikke hindre fisket, spesielt ikke kutte tråldrag.

Forum for natur og friluftsliv er positiv til vern i området, og til begge vernealternativene.

Oslofjordens Friluftsråd er positive til vern og har ikke sterke formeninger om hvilken verneform som velges.

Kongelig Norsk Båttforbund støtter forslaget om et marint verneområde i Rauerfjorden og mener det er betryggende at det lages reguleringer som også sikrer våre etterkommere en flott natur.

Avgrensning av området

Fredrikstad kommune foreslår at Rauerfjorden utvides i nordøst, mot Hankø. De mener en større tareskogforekomst mellom Hatten og Flateguri kunne vært inkludert. Tareskogen er et betydningsfullt yngleområde for fisk, i tillegg til at bløtdyr og krepsdyr som lever her er viktig næring for fisk, krabbe og hummer.

AS Garntangen skriver i sin uttalelse at de finner det uklart hvor grensen for Rauerfjorden er foreslått langs deres eiendom. Det er viktig at et verneforslag ikke er til hinder for naturlig bruk og utvikling av eiendommen, hytter, VA-anlegg, brygger, badeplasser/trapper osv. De ber om at grensen følger eiendomsgrensen i sjø, dvs. ut til marbakken eller to meters dybde ved middels lav vannstand.

Avgrensning av området og fiskerivirksomhet

Fiskeridirektoratet region Sør viser til at det har vært en forutsetning at områder som er dypere enn 60 meter og som tråles ikke skal inngå i verneforslaget. Slik grensene for verneområdet er

inntegnet på høringskartene vil forslaget medføre vesentlige begrensninger for det eksisterende fiske i området. I flere av disse områdene er det aktivt fiske i dag og tilgrensende fiskefelt vil bli vesentlig berørt eller ødelagt.

Østfold fiskerlag skriver at det fra høringskartene kan synes som om flere fiskefelt berøres, og viktige tråldrag tapes. Mest alvorlig er det at enkelte tråldrag kuttes av vernesonen, slik at sammenhengende fiske umuliggjøres. Området må beskyttes som marint verneområde, og forholde seg til opprinnelige grenser utarbeidet i samarbeid med fiskere, dvs. forholde seg til dybdekote 60 m som avgrensning av området.

Ferdsel

Advokat Lønnum skriver i sin uttalelse at verneforslagene må ha bestemmelser der vannskuter likestilles med småbåter.

Kongelig Norsk Båtforbund uttaler at det i alternativet med utvidelse av nasjonalparken ikke er gitt unntak for ferdsel med båt eller andre fartøyer, som i det andre alternativet. Det foreslås å innføre forbud mot å tømme kloakk i sjøen. Om dette forbudet iverksettes, for «nesten hele østfoldkysten», må myndighetene legge til rette for alternative løsninger.

Naturvernforbundet i Østfold konstaterer at et marint vern ikke vil medføre et forbud mot vannskuter.

Kystverket påpeker at det er viktig å betjene og ivareta eksisterende anlegg. Det kan bli aktuelt med nye tiltak i de foreslåtte områdene for å trygge ferdselen. De ber derfor om at alle forskriftene i verneområdet samkjøres i forhold til Kystverkets interesser og at det tas inn bestemmelser som ikke hindrer drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg. Dette gjelder også motorisert ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold. De mener også at det må presiseres at Kystverket kan få tillatelse til å føre opp nye anlegg, flytte og fjerne anlegg, tilbygg til eksisterende anlegg samt at det kan gis tillatelse til nødvendige tiltak for å sikre sjøverts ferdsel.

Forsvarets virksomhet

Forsvarsbygg skriver i sin uttalelse at Rauøy er et aktivt og viktig øvingsområde for Forsvaret. Skyte- og øvingsfeltet Ø11 i sjø benyttes til øvelser og trening og er et unikt skyte- og øvingsområde som ikke kan erstattes med tilsvarende øvingsfasiliteter i denne delen av landet. De kan ikke se at et vern som foreslått er forenlig med Forsvarets eksisterende bruk og behov og ber om at skytefeltet holdes utenfor verneforslaget.

Forvaltning, kartlegging og vitenskapelige undersøkelser

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre tilbyr seg å overta forvaltningen av verneområdet.

Østfold fylkeskommune har gode erfaringer med Ytre Hvaler nasjonalpark, herunder at forvaltningen skjer via et bredt sammensatt nasjonalparkstyre.

Fredrikstad kommune peker på behovet for god informasjon og merking knyttet til området.

Naturvernforbundet i Østfold foreslår at forvaltningen legges til Fylkesmannen.

3.3. Fylkesmannens tilråkning

Fylkesmannen (nå statsforvalteren) sendte sin tilråkning i saken til Miljødirektoratet i brev av 4. juli 2019. Fylkesmannen peker på at de fleste som uttaler seg er positive til vern, men at høringspartene er opptatt av at deres interesser ivaretas. Når det gjelder verneform, tilrår Fylkesmannen alternativet med opprettelse av Rauerfjorden som marint verneområde, i samspill med opprettelse av Teineholmen naturreservat, og viser til at dette tar best hensyn til de opprinnelige planene bak vernet. Fylkesmannen ønsker videre å ha restriksjoner på en form og et nivå som i nærliggende områder det er naturlig å sammenligne Rauerfjorden med, f.eks. Ytre Hvaler nasjonalpark.

Fylkesmannen foreslår at grensen for Rauerfjorden følger strandlinjen ved midlere høyvann (normal flo), slik at hele transektet fra dypere områder til strandkanten inkluderes på de strekningene som er minst berørt av inngrep. For å unngå uklarhet om avgrensning mener fylkesmannen det er hensiktsmessig at berørte eiendommer, herunder eiendommen Garntangen, nevnes i verneforskriften. Fylkesmannen tilrår ikke å utvide området Rauerfjorden mot øst, slik Fredrikstad kommune foreslår, for å ta med tareskogområdet ved Hatten. En utvidelse av området vil kreve ny høring. Tareskogområder med denne beliggenheten er også i liten grad utsatt for inngrep som vil skade forekomsten.

Før høringen ble det for å forenkle grensen foretatt noen mindre justeringer i avgrensningen av området. Dette har ført til at forslaget som ble sendt på høring omfattet noen eksisterende trådrag, noe som ikke var tilsiktet. Etter høringen har Fylkesmannen hatt et møte med Østfold fiskerlag og Fiskeridirektoratet region Sør der forholdet til fisket, eksisterende trålfelt og vernegrensen ble diskutert. Det ble da enighet om å tilbakeføre grensen i tråd med tidligere forslag. Grensen ble i tillegg justert enda mer i fire områder for å unngå områder som tråles, men som ikke vises i Fiskeridirektoratets kartløsning Yggdrasil. Når det gjelder en ytterligere justering knyttet til et trådrag i et femte område som ikke er registrert i Yggdrasil bare brukes i korte perioder og med år mellom hver gang, tilrår Fylkesmannen en mindre justering her enn det Østfold fiskerlag og Fiskeridirektoratet foreslår.

Fylkesmannen vurderer at fiskeriene slik de utføres i dag i liten grad vil bli berørt av verneområdet slik forskriften og avgrensningen etter dette er foreslått.

I Oslofjordområdet er tilførselene av næringsalter for høyt, noe som bl.a. er bakgrunnen for forslag om forbud om tømning av kloakk i sjø. Det vises til at det kommer stadig flere tømmeutstyr og nyere båter er i større grad utrustet med tømmeutstyr.

Det er ellers ikke foreslått egne bestemmelser knyttet til bruk av vannskuter. Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak plasseres under spesifiserte

dispensasjonsbestemmelser i verneforskriften, i tråd med hvordan dette generelt gjøres i forskrifter for marine verneområder. Det samme gjelder legging av kabler og rørledninger.

Fylkesmannen foreslår videre at forsvarets behov blir ivaretatt gjennom et generelt unntak for operativ militær virksomhet. Dette er også i tråd med hvordan dette reguleres i Ytre Hvaler nasjonalpark i sørøst og Færder nasjonalpark i vest, som også omfattes av det aktuelle øvingsfeltet.

Fylkesmannen er enig i at området bør kartlegges mer. God kartlegging er en forutsetning for en god forvaltning og for at man skal kunne bruke områdene som referanseområder i fremtiden. Fylkesmannen foreslår derfor en ny bestemmelse om et generelt unntak fra vernebestemmelsene som tillater vitenskapelige undersøkelser som ikke medfører vesentlige inngrep eller skader på naturgrunnet.

Fylkesmannen tilrår at området forvaltes av nasjonalparkstyret.

3.4. Miljødirektoratets tilrådning

Miljødirektoratet sendte sin tilrådning til Klima- og miljødepartementet i brev av 2. april 2020. Når det gjelder verneform, viser Miljødirektoratet til at Fredrikstad kommune, Østfold fylkeskommune og Ytre Hvaler nasjonalparkstyre anbefaler alternativet med utvidelse av nasjonalparken av hensyn til en helhetlig forvaltning av områder med like naturtyper. Naturvernforbundet i Østfold, Kongelig Norsk Båtforbund, Østfold fiskerlag og Fiskeridirektoratet region Sør mener at området bør vernes som marint verneområde. Utover dette synes det ikke å være klare synspunkter spørsmålet om vernekategori.

Direktoratet bemerker at bakgrunnen for verneplanarbeidet har vært bevaring av det undersjøiske mangfoldet, og at bestemmelsen i naturmangfoldloven § 39 om marine verneområder er spesielt utformet for å ta vare på områder som bare omfatter marint areal. Valg av verneform vil ikke ha betydning for hvem som bør tilbys forvaltningsmyndigheten. Direktoratets vurderer at dette bør være Ytre Hvaler nasjonalparkstyre, uavhengig av hvilket alternativ som velges. For øvrig er det ikke slik at vernekategorien marine verneområder nødvendigvis gir et strengere vern enn vernekategorien nasjonalpark. Direktoratet slutter seg etter dette til fylkesmannens tilrådning om at det opprettes et marint verneområde, i samspill med et naturreservat for Teineholmen.

Miljødirektoratet bemerker at Rauerfjorden har stor vannutskiftning. Den baltiske strømmen, som kommer fra Østersjøen, preger området. Miljødirektoratet tilrår at formuleringen "vannsøylen" tas ut av verneformålet i forslaget til verneforskrift.

Miljødirektoratet viser til brev av 19. november 2019 fra AS Garntangen ved, hvor det vises til tidligere anmodninger om at grensen bør følge en rett linje fra det sørøstre hjørnet av verneforslaget for Teineholmen til det nordvestre hjørnet av Garntangen naturreservat. Miljødirektoratet vurderer at det er snakk om en mindre justering av grensen, som ikke har

vesentlig betydning for formålet med vernet og bevaring av verneverdier og tilrår at grensen justeres i tråd med ønsket fra AS Garntangen.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannens tilråding om avgrensning i forhold til tråldrag.

Miljødirektoratet bemerker videre at introduksjoner av fremmede arter er en av de største truslene mot marine miljøer, og problemet er økende. I tråd det som er tilrådd for andre foreslåtte marine verneområder, tilrår direktoratet at det under § 5 i forskriften for Rauerfjorden tas inn en spesifisert dispensasjonsbestemmelse for uttak av fremmede, introduserte arter.

Miljødirektoratet bemerker at Forsvarets skyte- og øvingsfelt Ø11 overlapper med ytre deler av verneforslaget for Rauerfjorden. En avgrensning som innebærer at skyte- og øvingsfeltet holdes utenfor, vil medføre at viktige verneverdier ikke omfattes av verneområdet. Dette vil i betydelig grad svekke formålet med vernet og tilrås derfor ikke.

Ulike problemstillinger knyttet til skyte- og øvingsfelt Ø11 ble diskutert i møte mellom Forsvarsbygg og Miljødirektoratet i november 2019. Forsvarsbygg la stor vekt på at eksisterende virksomhet må kunne fortsette, og at dette kan ivaretas gjennom et unntak i verneforskriften. Miljødirektoratet er ikke kjent med at Forsvarets bruk av området har påvirket verneverdier i negativ retning, og det er knyttet vesentlige nasjonale interesser til denne bruken. Miljødirektoratet viser også til at det i verneforskriften for Jærkysten marine verneområde ble tatt inn et generelt unntak for eksisterende bruk av militært skyte- og øvingsfelt. Miljødirektoratet tilrår at det tas inn et tilsvarende unntak i verneforskriften for Rauerfjorden.

Miljødirektoratet mener videre, i likhet med Fylkesmannen, at forvaltningsmyndigheten bør tilbys Ytre Hvaler nasjonalparkstyre.

Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannens merknader når det gjelder kartleggingsbehov og betydningen av vitenskapelige undersøkelser, men tilrår ikke et generelt unntak i verneforskriften for dette. Miljødirektoratets vurdering er at det er forvaltningsmyndigheten for verneområdet som bør vurdere hva som medfører skader eller inngrep i naturgrunnlaget, slik at det kan gjøres konkrete vurderinger opp mot verneverdier og verneformål. Miljødirektoratet foreslår følgelig at det i forskriftens § 5 tas inn en spesifisert dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser. Det er mulighet for å gi flerårige dispensasjoner. En del former for vitenskapelige undersøkelser vil likevel kunne gjennomføres uten at det er nødvendig å søke. Dette gjelder f.eks. gjennomføring av videoopptak, som ikke omfattes av forbudene i § 3 i forskriftsforslaget.

Miljødirektoratet viser for øvrig til de samfunnsøkonomiske vurderingene og samlede anbefalingene og til merknadene og vurderingene knyttet til ulike temaer og tilrår opprettelse av Rauerfjorden marine verneområde med noen mindre justeringer i Fylkesmannens forslag.

4. KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTETS VURDERINGER

4.1. Nærmere om vern som virkemiddel

Regjeringen la 9. april 2021 frem Meld. St. 29 (2020–2021) *Heilskapleg nasjonal plan for bevaring av viktige område for marin natur*. I meldingen legger regjeringen til grunn at marint vern etter naturmangfoldloven skal bidra til at et utvalg av representative, særegne, sårbare eller truede marine undersjøiske naturtyper og naturverdier langs kysten og i territorialfarvannet blir tatt vare på for fremtiden. Områdene skal – sammen med arealer som er beskyttet etter annet lovverk – danne et nettverk av vernede og beskyttede områder som skal ta vare på økosystemer og naturverdier. Områdene skal dekke variasjonsbredden i norsk marin natur. Det legges videre til grunn at arbeidet med marin verneplan fra 2004 skal fortsette, samtidig som det skal arbeides med å supplere planen med nye områder.

Rauerfjorden inngår blant de 36 områdene som ble utpekt som kandidatområder i marin verneplan fra 2004. Vern av området vurderes å ha positive effekter både for det aktuelle området, og som en del av en større helhet, der området inngår i et nettverk av marine verneområder og beskyttede områder. Området har som nevnt i kapittel 1 naturverdier som gjør at gjennomføring av vern vil bidra til å oppfylle både nasjonale og internasjonale mål om vern.

Bruk av sektorvirkemidler, herunder beskyttelse etter havressursloven mot fiskerivirksomhet som kan skade verneverdiene, kan være et aktuelt alternativ til vern dersom det vurderes som tilstrekkelig å beskytte naturverdiene mot én enkelt aktivitet eller påvirkning. Marine områder der beskyttelsen kun består av nærmere bestemte regler om utøving av fiske, fastsettes etter havressursloven, jf. naturmangfoldloven § 39. I dette tilfellet er det behov for og selve formålet bak vernet å beskytte naturverdiene mot ulike påvirkninger og på tvers av sektorer. Områdevern etter naturmangfoldloven vil da være det aktuelle virkemiddelet.

Klima- og miljødepartementet slutter seg videre til Miljødirektoratets og statsforvalterens tilrådning om vern av Rauerfjorden som marint verneområde etter naturmangfoldloven § 39, som er særlig rettet mot vern av områder som kun består av marint areal. Departementet understreker samtidig at Rauerfjorden marine verneområdet og Ytre Hvaler nasjonalpark, som området grenser mot, for praktiske og forvaltningsmessige formål er å anse som et sammenhengende vernet område. Disse områdene bør så langt det er mulig forvaltes som en helhet.

4.2. Nærmere om verneforskriften

Departementet slutter seg i hovedsak til Miljødirektoratets forslag til verneforskrift, men har foretatt noen mindre justeringer av lovteknisk karakter. I det følgende kommenteres noen sentrale bestemmelser i forskriften:

Verneformål

Verneformålet som angitt i forskriftens § 1 vil være styrende for hva som kan tillates i området, i tråd med forskriftens øvrige bestemmelser.

Geografisk avgrensning

Departementet slutter seg til Miljødirektoratets forslag til avgrensning av området, som er angitt i forskriftens § 2.

Verneregler

I det marine verneområdet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Forskriftens § 3 presiserer at vegetasjon og dyreliv er vernet mot skade og ødeleggelse, og gir en ikke uttømmende liste over tiltak som ikke er tillatt i verneområdet.

Generelle unntak fra vernereglene

§ 4 angir generelle unntak fra vernereglene i § 3. Departementet slutter seg til Miljødirektoratets tilråding om at det for dette området tas inn et eget unntak for eksisterende bruk av militært skyte- og øvingsfelt.

Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

§ 5 lister opp ulike aktuelle tiltak forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi dispensasjon til. Forvaltningsmyndigheten må da gjøre en konkret vurdering der forholdet til verneformål og verneverdier er styrende for avgjørelsen. Forvaltningsmyndigheten kan også sette vilkår for dispensasjonen for å sikre at verneverdiene ikke blir påvirket. Departementet understreker videre at selv om det kan gis dispensasjon etter verneforskriften, vil det i mange tilfeller også være behov for tillatelse etter annet aktuelt regelverk, f.eks. plan- og bygningsloven, forurensningsloven, akvakulturloven, sikkerhetsloven m.v.

Departementet slutter seg til Miljødirektoratets tilråding om en spesifisert dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser.

Klima- og miljødepartementet viser til at per i dag fremstår akvakultur som lite aktuelt i dette området. Akvakultur er samtidig en næring i rask utvikling, og det kan i fremtiden være mulig at akvakultur kan forenes med verneformålet i områder der dette ikke er aktuelt i dag. Departementet har derfor vurdert at det likevel bør tas inn en spesifisert dispensasjonshjemmel for akvakultur som ikke er i strid med verneformålet i verneforskriften.

Departementet viser videre til at det er adgang til å gi dispensasjon for uttak av fremmede arter. Dette vil bl.a. omfatte uttak av stillehavsøsters, når uttaket går ut over det som er beregnet til eget bruk. Fjerning av stillehavsøsters er et viktig virkemiddel for å bekjempe arten og departementet understreker at dispensasjon for uttak til kommersielle formål normalt skal gis dersom det dokumenteres at uttaket kan skje uten å komme i strid med verneformålet. Uttak til eget bruk,

som normalt vil være av mindre omfang, reguleres av unntaksbestemmelsen i § 4 som åpner for sanking av skjell til eget bruk.

Departementet understreker for øvrig at ved behandling av søknader om dispensasjon for etablering av navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak, skal det legges stor vekt på hensynet til ivaretagelsen av sjøsikkerhet. Dispensasjon skal gis så lenge det ikke er motstrid mellom verneformålet og tiltaket.

Departementet gjør for øvrig også oppmerksom på at Forsvarets aktivitet i området kan innebære behov for skjerming som kan være til hinder for ulike former for aktivitet innenfor verneområdet, f.eks. knyttet til vitenskapelige undersøkelser. Dette er hensyn som blir ivaretatt særlig gjennom sikkerhetsloven med tilhørende forskrifter.

Generelle dispensasjonsbestemmelser

§ 6 viser til at forvaltningsstyresmakta også kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, i samsvar med naturmangfoldloven § 48. Denne generelle dispensasjonsbestemmelsen er i forarbeidene til naturmangfoldloven omtalt som en «sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet» (Ot.prp. nr. 52 (2008–2009)).

Forvaltning

Forskriftens §§ 7-10 gir nærmere regler om skjøtsel, forvaltningsplan og forvaltningsmyndighet. For at verneverdiene skal bli ivaretatt på en vellykket og god måte etter vernevedtaket er fattet, forutsettes lokal forvaltning der berørte parter involveres på en hensiktsmessig måte. Departementet slutter seg til Miljødirektoratets tilrådning om at forvaltningsmyndigheten i dette tilfellet bør legges til Ytre Hvaler nasjonalparkstyre.

Ikrafttredelse

Det foreslås at forskriften trer i kraft straks.

4.3. Nærmere om samfunnsøkonomiske konsekvenser

Rauerfjorden omfatter et variert område med spesielle fysiske forhold og et verdifullt biologisk mangfold i form av bl.a. skjøre, bunnlevende organismer. Per i dag vurderes området i liten grad å være utsatt for inngrep og aktiviteter som belaster økosystemene. Når det gjelder fremtidig belastning, setter den foreslåtte verneforskriften forbud mot tiltak og aktiviteter som vurderes å kunne ha negativ effekt på verneverdiene i områdene. Restriksjonene er tilpasset verneformål og de verneverdiene man ønsker å ta vare på, og avveininger som er gjort mot andre samfunnsinteresser i lys av bl.a. høringsrunden og samfunnsøkonomiske vurderinger.

Gjennom verneforskriftene er det åpnet for å gi dispensasjon til ulike typer tiltak. Ved behandling av dispensasjonssøknader vil påvirkninger på verneverdier og verneformål bli vurdert, og det vil kunne

settes vilkår av hensyn til dette. Prinsippene i naturmangfoldloven vil bli vurdert og vektlagt ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskriften og i arbeidet med forvaltningsplan. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene, vil virksomhet og tiltak det åpnes for i verneforskriften med liten grad av sannsynlighet ha nevneverdig negativ innvirkning på verneformål og verneverdier.

Klimaendring og forsuring av havet kan bli en økende trussel fremover for området. For eksempel vil stigning i havtemperaturen påvirke økosystemene og nye arter kan komme inn i området. Introduksjoner av fremmede arter er en av de største truslene mot marine miljøer, og problemet er økende. Vern av området sikrer ikke naturmangfoldet mot klimaendringer, men kan ved at andre påvirkningsfaktorer reduseres eller reguleres, gjøre at området står bedre rustet og vil være mer robust mot uheldige effekter av klimaendringer.

Verneforslaget for Rauerfjorden vurderes å ha betydelige positive virkninger for fremtidig forskning og kunnskapsinnsamling, bl.a. i tilknytning til funksjonen som referanseområde. Det er i denne forbindelse av stor betydning at faste prøvetakingsstasjoner i strandsonen/sjøbunnen med prøvetakingsserier over lang tid, forblir intakte uten fysiske inngrep, som for eksempel knyttet til mudring, dumping, brygger, utfylling m.v. eller andre tiltak som kan påvirke disse lokalitetene. Det forutsettes at tilstandsutvikling vil følges gjennom overvåking. Dette kan også gi et bedre grunnlag for å vurdere samlet belastning på området, jf. naturmangfoldloven § 10.

I forslag til verneforskrifter legges det i liten grad restriksjoner på pågående aktiviteter. Verneforslaget vurderes på bakgrunn av dette å få små konsekvenser for dagens næringsliv, lokalbefolkning og offentlige myndigheter.

Det er mer utfordrende å vurdere konsekvenser verneforslaget kan ha for aktiviteter som ikke er planlagt per i dag, og som det må søkes dispensasjon om eller som forbyes i sin helhet i verneforskriftene. I mange tilfeller vil det imidlertid finnes tilgjengelige alternative lokasjoner utenfor verneområdene. Hensynene som er tatt underveis i verneprosessen, bidrar også til å redusere mulige negative konsekvenser for eventuell fremtidig virksomhet. Dette gjelder både foreslåtte avgrensninger av verneområdene og foreslåtte direkte unntak eller dispensasjonsbestemmelser i verneforskriftene. I det følgende vurderes aktuelle konsekvenser for utvalgte aktiviteter og virksomhet i området:

Akvakultur

Potensialet for akvakultur i området er som nevnt i kapittel 2 begrenset. Det foregår ikke akvakulturvirksomhet i det foreslåtte verneområdet i dag, og det er heller ikke gitt tillatelser til fremtidig virksomhet. Det vil likevel være anledning til å søke om dispensasjon for akvakultur som ikke er i strid med verneformålet, dersom slik aktivitet skulle bli aktuelt i fremtiden. Verneforslaget vurderes etter dette ikke å påvirke akvakulturvirksomhet nevneverdig.

Fiskeri (yrkesfiske/næringsfiske)

Karakteristisk for Ytre Oslofjord og Bohuslänkysten er et fortsatt levende fiskerimiljø. Det er et utstrakt teinefiske etter hummer og krabbe, både som næringsfiske og fritidsfiske. Fiske med not,

teiner, ruser, garn mv. vurderes ikke å skade verneverdiene vesentlig, og det er ikke foreslått spesielle begrensninger i verneforskriftene.

Langs Østfoldkysten er det også et betydelig fiske etter reker med bunntål. Forslaget til verneforskrift for Rauerfjorden inneholder forbud mot fiske med aktive redskaper som slepes og berører bunnen, da slikt fiske kan skade sårbar bunnfauna. Verneforslaget vil likevel i liten grad berøre slik aktivitet, da avgrensingen i all hovedsak har utelatt områder hvor det tråles.

Forsvarets interesser

Forsvarets skyte- og øvingsfeltet Ø11 overlapper med ytre deler av verneforslaget for Rauerfjorden. Det er foreslått et generelt unntak i verneforskriften for denne aktiviteten slik at vern ikke vurderes å medføre negative konsekvenser for Forsvarets interesser i området.

Friluftsliv og rekreasjon

Vern av Rauerfjorden vil ikke medføre vesentlige begrensninger i bruken av området til friluftsmål. Dette innebærer at dagens bruk i all hovedsak kan videreføres, med bl.a. trafikk med fritidsbåter, fritidsfiske, jakt og øvrig friluftsliv og rekreasjon. Verneforslaget vurderes også å ha positive virkninger for friluftsliv og rekreasjon i området.

Skipstrafikk og infrastruktur

Verneforslaget har ingen konsekvenser for drift og vedlikehold av eksisterende infrastruktur. Vern kan legge noen begrensninger for etablering av ny infrastruktur, men det er gitt muligheter for nye tiltak ved at forskriften inneholder spesifiserte dispensasjonshjemler for oppføring av navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak, legging av nye kabler og rørledninger, samt oppgradering og fornying av sjøkabler.

Samlet vurdering

Avveiningene og endringene som er gjort underveis i prosessen har bidratt til å redusere samfunnsøkonomiske kostnader ved verneforslaget, uten at dette vurderes å få vesentlige negative konsekvenser for formålet med vernet. I et samfunnsperspektiv vurderes de foreslåtte tiltakene å ha klare positive konsekvenser for naturverdiene lokalt, regionalt og nasjonalt, samtidig som de negative konsekvensene ved verneforslaget vurderes å være begrenset.

4.4 Budsjettmessige konsekvenser

Forvaltningsplaner for områdene må ferdigstilles snarest mulig etter vernevedtak, slik at man har et godt planverktøy for å forvalte verneområdene. I den forbindelse vil det også være behov for nærmere kartlegging av naturmangfoldet i Rauerfjorden, som grunnlag både for overvåking av tilstand, bruk av området som referanseområde, vurdering av tiltak for å ivareta verneverdiene og behandling av dispensasjonssøknader. I sum vil dette bidra til en mer treffsikker forvaltning av verneområdet.

Utarbeidelse av forvaltningsplaner finansieres over kap. 1420.21. Kartlegging kan finansieres over kap. 1420.36.

Kostnader ved utarbeidelse av forvaltningsplaner varierer fra område til område, og avhenger bl.a. av områdenes størrelse og kompleksitet når det gjelder brukerinteresser. Erfaringstall fra arbeid med forvaltningsplaner for de marine verneområdene, Gaulosen, Rødberget og Saltstraumen, tilsier en kostnad i størrelsesorden 0,2-0,4 mill. kr. Verktøyet forvaltningsplan på nett for verneområder (FPNV), som nå er tilgjengelig, forventes å forenkle og effektivisere arbeidet med forvaltningsplaner.

Kostnader ved kartlegging av naturmangfoldet varierer også fra område til område, og avhenger av områdenes størrelse, kompleksitet når det gjelder naturforhold og hvor detaljert kartlegging det legges opp til. En annen faktor er hvor detaljert områdene er kartlagt på forhånd. For å oppnå en treffsikker forvaltning, kreves mer detaljerte kartlegginger. Kostnaden ved kartlegging av Saltstraumen marine verneområde, var ca. 1 mill. kr.

Eventuelle utgifter til erstatning og gjennomføring av en eventuell erstatningsprosess, samt merking og oppsetting av skilt, dekkes under kap. 1420 post 36. Når det gjelder marint vern, er utgiftene pr. område anslått til 0,4 mill. kr i gjennomsnitt.

Utgifter vil dekkes innenfor aktuelle budsjettposter og eksisterende budsjetttrammer.

Klima- og miljødepartementet

t i l r å r:

Forskrift om vern av Rauerfjorden marine verneområde i Fredrikstad kommune, Viken fylke fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.